

Cauza C-650/22**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

17 octombrie 2022

Instanța de trimitere:

Cour d'appel de Mons (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

19 septembrie 2022

Apelantă:

Fédération internationale de football association (FIFA)

Intimat:

BZ

Cu participarea:

Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA)

SA Sporting du pays de Charleroi

Obiectul procedurii principale

Părțile din litigiul principal se opun cu privire la aspectul dacă Fédération internationale de football association (denumită în continuare „FIFA”) și Union royale belge des sociétés de football association (denumită în continuare „URBSFA”), asociație membră a FIFA responsabilă de organizarea și de controlul fotbalului și a tuturor variantelor sale în Belgia, trebuie să despăgubească un jucător profesionist de fotbal, BZ, până la concurența beneficiului nerealizat (pierderea unor oferte de angajare din partea unor cluburi) pe care acesta din urmă pretinde că l-a suferit ca urmare a aplicării anumitor dispoziții din Regulamentul FIFA privind statutul și transferul jucătorilor (denumit în continuare „RSTJ”).

RSTJ prevede printre altele că un jucător și noul său club sunt obligați în solidar la plata indemnizației datorate clubului cu care contractul a fost reziliat fără motiv întemeiat.

În plus, RSTJ prevede o interdicție pentru noul club de a înregistra un jucător profesionist care a reziliat contractul său anterior fără motiv întemeiat și permite fostului club să nu elibereze certificatul internațional de transfer (CIT) necesar pentru înregistrarea jucătorului în cazul unui litigiu contractual între acest club și jucător cu privire la rezilierea contractului anterior.

BZ consideră că dispozițiile RSTJ citate anterior sunt nelegale din perspectiva dreptului Uniunii.

SA Sporting du Pays de Charleroi, club de fotbal belgian care a făcut o ofertă de angajare lui BZ, intervine în mod voluntar în susținerea motivelor și a concluziilor FIFA și ale URBSFA. Acesta apreciază că oferta sa de angajare este rezultatul unor manevre dolosive ale BZ.

Întrebarea preliminară

Articolele 45 și 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că interzic:

- principiul solidarității jucătorului și a clubului care dorește să îl angajeze la plata indemnizației datorate clubului cu care contractul a fost reziliat fără motiv întemeiat, astfel cum este prevăzut la articolul 17.2 din RSTJ al FIFA în combinație cu sancțiunile sportive prevăzute la articolul 17.4 din același regulament și cu sancțiunile financiare prevăzute la articolul 17.1;
- posibilitatea federației de care aparține fostul club al jucătorului de a nu elibera certificatul internațional de transfer, necesar pentru angajarea jucătorului de către un nou club, dacă există un litigiu între acest fost club și jucător (articolul 9.1 din RSTJ al FIFA și articolul 8.2.7 din anexa 3 la RSTJ menționat)?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Articolul 45 TFUE:

- „(1) Libera circulație a lucrătorilor este garantată în cadrul Uniunii.
- (2) Libera circulație implică eliminarea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie între lucrătorii statelor membre, în ceea ce privește încadrarea în muncă, remunerarea și celelalte condiții de muncă.
- (3) Sub rezerva restricțiilor justificate de motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică, libera circulație a lucrătorilor implică dreptul:

- (a) de a accepta ofertele reale de încadrare în muncă;
 - (b) de a circula liber în acest scop pe teritoriul statelor membre;
 - (c) de a ședea într-un stat membru pentru a desfășura o activitate salarizată în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative care reglementează încadrarea în muncă a lucrătorilor statului respectiv;
 - (d) de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după ce a fost încadrat în muncă în acest stat, în condițiile care vor face obiectul unor regulamente adoptate de Comisie.
- (4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică încadrării în administrația publică.”

Articolul 101 TFUE:

„(1) Sunt incompatibile cu piața internă și interzise orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care pot afecta comerțul dintre statele membre și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne și, în special, cele care:

- (a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare sau de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare;
 - (b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile;
 - (c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;
 - (d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;
 - (e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.
- (2) Acordurile sau deciziile interzise în temeiul prezentului articol sunt nule de drept.
- (3) Cu toate acestea, prevederile alineatului (1) pot fi declarate inaplicabile în cazul:

- oricăror acorduri sau categorii de acorduri între întreprinderi;
- oricăror decizii sau categorii de decizii ale asocierilor de întreprinderi;
- oricăror practici concertate sau categorii de practici concertate

care contribuie la îmbunătățirea producției sau distribuției de produse ori la promovarea progresului tehnic sau economic, asigurând totodată consumatorilor o parte echitabilă din beneficiul obținut și care:

- (a) nu impun întreprinderilor în cauză restricții care nu sunt indispensabile pentru atingerea acestor obiective;
- (b) nu oferă întreprinderilor posibilitatea de a elimina concurența în ceea ce privește o parte semnificativă a produselor în cauză.”

Dispozițiile în litigiu

Articolul 9 alineatul 1 din RSTJ:

„Un jucător înregistrat la o asociație poate fi înregistrat la o nouă asociație numai atunci când acesta a primit un certificat internațional de transfer (CIT) emis de fosta asociație. CIT se eliberează necondiționat, gratuit și fără limită de timp. Orice dispoziție contrară ar fi nulă și neavenită. Asociația care eliberează CIT este obligată să transmită o copie a acestuia către FIFA. Procedura administrativă de eliberare a CIT este descrisă la articolul 8 din anexa 3 [...] la prezentul regulament.”

Articolul 8.2.7 din anexa 3 la RSTJ:

„Fosta asociație nu va elibera CIT dacă există un litigiu contractual între fostul club și jucătorul profesionist pe baza circumstanțelor prevăzute la articolul 8.2 paragraful 4b din prezenta anexă. [...]”

Articolul 8.2 al patrulea paragraf din anexa 3 la RSTJ:

„În termen de șapte zile de la data solicitării CIT, fosta asociație va trebui [...]:

[...]

- b) să respingă solicitarea CIT și să indice [...] motivul refuzului, care poate fi fie faptul că nu a expirat contractul dintre fostul club și jucătorul profesionist, fie că nu a existat un acord reciproc privind o reziliere prematură a contractului.”

Articolul 17 din RSTJ:

„Atunci când un contract este reziliat fără motiv întemeiat se aplică următoarele dispoziții:

1. În toate cazurile, partea care a reziliat contractul este obligată să plătească o indemnizație. Sub rezerva dispozițiilor articolului 20 și ale anexei 4 privind compensația de formare și în cazul în care contractul nu prevede nimic în acest sens, indemnizația pentru rezilierea contractului se calculează ținând seama de legislația în vigoare în țara respectivă, de specificitatea

sportului și de orice alt criteriu obiectiv. Aceste criterii includ printre altele remunerația și alte beneficii datorate jucătorului în temeiul contractului în curs și/sau al noului contract, durata rămasă a contractului în curs până la cel mult cinci ani, taxele și cheltuielile ocazionate sau plătite de fostul club (amortizate în perioada contractuală) în cazul în care rezilierea intervine în perioada protejată.

2. Dreptul la o astfel de indemnizație nu poate fi cedat unui terț. În cazul în care un jucător profesionist este obligat să plătească o indemnizație, jucătorul profesionist și noul său club vor fi răspunzători împreună și în solidar pentru plata acesteia. Suma poate fi stipulată în contract sau poate fi convenită între părți.

3. [...]

4. În plus față de obligația de a plăti o indemnizație, se vor impune sancțiuni sportive oricărui club găsit vinovat de rezilierea contractului sau de incitare la rezilierea contractului în perioada protejată. Se prezumă, până la proba contrară, că un club care semnează un contract cu un jucător profesionist care a reziliat contractul său anterior fără motiv întemeiat a incitat acest jucător profesionist la rezilierea contractului. Sancțiunea constă într-o interdicție pentru club de a înregistra noi jucători, la scară națională sau internațională, timp de două perioade de înregistrare complete și consecutive. Clubul nu va putea înregistra noi jucători, la scară națională sau internațională, decât începând cu următoarea perioadă de înregistrare care are loc după ce sancțiunea sportivă în discuție va fi fost executată în întregime. În special, acesta nu va putea face uz de excepția sau de măsurile provizorii prevăzute la articolul 6 paragraful 1.1 din prezentul regulament pentru a înregistra jucători înainte de această perioadă.”

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 În timp ce era în litigiu în fața Camerei de Soluționare a Litigiilor a FIFA cu fostul său club, Lokomotiv Moscova, cu privire la încetarea contractului care îi lega de la 20 august 2013 și în special în ceea ce privește plata de către BZ a unei indemnizații de reziliere de 20 de milioane de euro, BZ a început să caute un nou club susceptibil să îl angajeze.
- 2 Potrivit BZ, această căutare s-a dovedit totuși dificilă din cauza riscului la care era expus noul club de a fi obligat în solidar cu acesta la plata indemnizației care ar fi datorată Lokomotiv Moscova.
- 3 BZ precizează că, în pofida interesului manifestat de mai multe cluburi, el nu a putut obține decât o ofertă, cea a Sporting du pays de Charleroi, care i-a trimis la 19 februarie 2015 o scrisoare de angajament care conținea două condiții suspensive cumulative:

- să fie înregistrat și calificat în mod legal în cadrul SA Sporting du Pays de Charleroi pentru a participa în cadrul echipei sale principale la orice competiție oficială organizată de URBSFA, de UEFA și de FIFA până la 30 martie 2015;
 - să obțină (în același termen) confirmarea scrisă și necondiționată că SA Sporting du Pays de Charleroi nu poate fi considerată debitor solidar (*in solidum*) pentru niciun fel de indemnizație (printre altele cea compensatorie pentru rezilierea contractului) pe care BZ ar trebui să o plătească eventual către Lokomotiv Moscova.
- 4 Prin scrisorile din 20 februarie și din 5 martie 2015, consilierii BZ și, respectiv, ai Sporting du Pays de Charleroi au solicitat atât FIFA, cât și URBSFA confirmarea faptului că BZ va putea fi înregistrat și calificat în mod legal pentru a evolua în cadrul echipei principale a Sporting du Pays de Charleroi și că articolele 17.2 și 17.4 din RSTJ nu vor fi aplicate împotriva acestuia din urmă.
 - 5 Prin scrisoarea din 23 februarie 2015, FIFA a răspuns că numai organul decizional competent, iar nu organul său administrativ, are competența de a aplica dispozițiile RSTJ. La rândul său, URBSFA a indicat la 6 martie 2015 că, în conformitate cu normele FIFA, înregistrarea BZ nu va putea interveni atât timp cât un certificat internațional de transfer (CIT) nu va fi fost emis de fostul său club.
 - 6 Prin decizia din 18 mai 2015, Camera de Soluționare a Litigiilor a FIFA a admis în parte cererea formulată de Lokomotiv Moscova și a stabilit cuantumul indemnizației datorate de BZ la 10,5 milioane de euro, pretențiile lui BZ fiind respinse. Camera de Soluționare a Litigiilor a decis de asemenea că articolul 17.2 din RSTJ nu se aplică BZ pentru viitor. Această decizie a fost confirmată în apel de Tribunal arbitral du sport (Curtea de arbitraj sportiv, denumită în continuare „CAS”) la 27 mai 2016.
 - 7 Prin contractul din 24 iulie 2015, BZ a fost angajat de clubul Olympique de Marseille.
 - 8 La 9 decembrie 2015, BZ a chemat în judecată FIFA și URBSFA în fața tribunal de commerce du Hainaut, division de Charleroi (Tribunalul Comercial din Hainaut, Secția Charleroi), în vederea obținerii reparării prejudiciului, și anume un beneficiu nerealizat de 6 milioane de euro, pe care afirmă că l-a suferit ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor de către acestea, și anume aplicarea dispozițiilor în litigiu citate anterior pe care le consideră nelegale în raport cu dreptul Uniunii.
 - 9 Prin hotărârea din 19 ianuarie 2017, această instanță a declarat cererea formulată de BZ ca fiind întemeiată în principiu și a obligat FIFA și URBSFA la plata unei sume provizorii de 60 001 euro către acesta din urmă.
 - 10 FIFA a formulat apel împotriva acestei hotărâri în fața instanței de trimitere. Chemată în cauză, URBSFA solicită de asemenea reformarea hotărârii menționate.

Principalele argumente ale părților

- 11 Pe fond, BZ consideră FIFA și URBSFA răspunzătoare pentru prejudiciul suferit în conformitate cu articolul 1382 din Code civil (Codul civil) belgian, în temeiul căruia „orice faptă a omului care cauzează un prejudiciu altuia obligă pe cel din vina căruia s-a produs să îl repare”.
- 12 Acesta susține că dispozițiile în litigiu citate anterior sunt nelegale întrucât sunt contrare dreptului Uniunii și mai precis principiului liberei circulații a lucrătorilor consacrat la articolul 45 TFUE, precum și la articolul 101 TFUE care interzice restrângerea concurenței.
- 13 Potrivit BZ, prin adoptarea și prin aplicarea dispozițiilor menționate, FIFA și URBSFA au acționat în mod culpabil, ceea ce i-a cauzat un prejudiciu care constă într-un beneficiu nerealizat, întrucât nu a putut să își exercite profesia de fotbalist în sezonul 2014-2015 în măsura în care aceste dispoziții au împiedicat angajarea sa de către un nou club.
- 14 Acest obstacol constă în constrângerile financiare și sportive (principiul solidarității, neeliberarea CIT) la care se expune noul club care ar angaja un jucător al cărui contract cu fostul său club a fost reziliat fără motiv întemeiat. BZ critică de asemenea modul de calcul al indemnizației, în măsura în care poate lua în considerare partea neamortizată a sumelor plătite de fostul club pentru recrutarea jucătorului. În opinia sa, indemnizația (pentru care clubul interesat de jucătorul în cauză ar deveni codebitor) consolidează reticența oricărui club de a angaja un jucător obligat la plata unei astfel de indemnizații și împiedică, prin urmare, libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii.
- 15 Potrivit BZ, FIFA și URBSFA trebuie, așadar, să repare prejudiciul care rezultă din nelegalitatea normelor RSTJ în litigiu care au împiedicat angajarea sa de către un nou club.
- 16 În susținerea nelegalității dispozițiilor RSTJ în litigiu, acesta se referă la Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463) (denumită în continuare „Hotărârea Bosman”).
- 17 În această hotărâre, Curtea a statuat printre altele că articolul 48 din Tratatul CEE (devenit articolul 45 TFUE) se aplică în cazul unor norme adoptate de asociații sportive care determină condițiile de exercitare a unei activități salariate de către sportivii profesioniști (Hotărârea Bosman, punctul 87). Ea a reiterat că libera circulație a lucrătorilor constituie unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii (Hotărârea Bosman, punctul 93) și a statuat că sunt incompatibile cu articolul 48 din Tratatul CEE (devenit articolul 45 TFUE) normele adoptate de asociații sportive potrivit cărora un jucător profesionist de fotbal resortisant al unui stat membru, la expirarea contractului încheiat cu un club, nu poate fi angajat de un club dintr-un alt stat membru decât dacă acesta din urmă a plătit clubului de origine o compensație de transfer, de formare sau de promovare [Hotărârea Bosman, punctul 1) din dispozitiv].

- 18 Deși FIFA și URBSFA nu contestă aplicarea articolului 1382 din Codul civil, ele contestă săvârșirea unei fapte culpabile susceptibile să angajeze răspunderea lor.
- 19 Astfel, FIFA susține că dispozițiile RSTJ în litigiu sunt compatibile cu dreptul Uniunii.
- 20 În opinia sa, compatibilitatea dispozițiilor menționate cu tratatul trebuie apreciată ținând seama de specificitățile sportului, recunoscute de Tratatul FUE și de instanțele Uniunii Europene, printre care figurează în special menținerea stabilității contractuale și a stabilității echipelor și integritatea, legalitatea și buna desfășurare a competițiilor sportive. Aceste specificități constituie, potrivit FIFA, obiective legitime care pot justifica eventuale obstacole în calea libertăților de circulație sau restrângeri ale concurenței.
- 21 De altfel, dispozițiile în litigiu ar fi fost recunoscute de instituțiile europene ca fiind compatibile cu dreptul Uniunii. Astfel, Comisia Europeană și-ar fi exprimat acordul, în anul 2001, cu privire la RSTJ, ale cărui versiuni succesive au păstrat substanța și *ratio legis* ale principiilor referitoare la transferuri, astfel cum au fost admise de Comisie. FIFA invocă printre altele un comunicat al Comisiei din 5 martie 2001 care menționează angajamentul FIFA de a modifica RSTJ pe baza mai multor principii. Aceasta susține de asemenea că, într-un comunicat de presă din 5 iunie 2002, comisarul Mario Monti a declarat că noile norme ale FIFA conciliază dreptul fundamental al jucătorilor la libera circulație și la stabilitatea contractelor și obiectivul legitim de integritate a sportului și de stabilitate a campionatelor.
- 22 URBSFA contestă, pe de altă parte, răspunderea sa pentru motivul că FIFA, iar nu URBSFA este autorul dispozițiilor în litigiu.

Aprecierea instanței de trimitere

- 23 Potrivit instanței de trimitere, există prezumții grave, precise și concordante în sensul că dispozițiile RSTJ în litigiu au putut împiedica angajarea BZ de către un nou club în urma rezilierii contractului său cu Lokomotiv Moscova. Acest lucru reiese în special din scrisoarea de angajament semnată de Sporting du Pays de Charleroi, care condiționează încheierea contractului de nesolidaritatea la plata indemnizației datorate fostului club și de eliberarea CIT. În plus, BZ a putut să se alăture unui club la puțin timp după decizia CAS de a nu aplica articolul 17.2 din RSTJ pentru viitor.
- 24 În ceea ce privește existența unei culpe necesare pentru angajarea răspunderii față de BZ, instanța de trimitere constată că aprecierea acesteia presupune aprecierea compatibilității dispozițiilor RSTJ în litigiu cu Tratatul FUE, astfel încât trebuie sesizată Curtea cu o întrebare preliminară în această privință.
- 25 Astfel, în stadiul actual al jurisprudenței Curții, instanța de trimitere consideră că nu poate aprecia conformitatea dispozițiilor menționate cu dreptul Uniunii, din

moment ce o asemenea apreciere se dovedește delicată, având în vedere în special echilibrul care trebuie păstrat între obiectivele urmărite de asociațiile sportive și drepturile garantate de Tratatul FUE.

- 26 În plus, întrebarea care a fost adresată Curții în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Bosman nu pare să poată fi asimilată prezentului litigiu care privește indemnizația datorată unui club ca urmare a rezilierii unui contract fără motiv întemeiat și solidaritatea noului club la plata indemnizației menționate. În ceea ce privește cauza Bosman, aceasta privea compensația de transfer, de formare sau de promovare datorată la expirarea contractului dintre un club și jucătorul în cauză.
- 27 În ceea ce privește contestarea răspunderii URBSFA pentru motivul că nu este autorul dispozițiilor în litigiu, instanța de trimitere consideră că URBSFA este responsabilă, în conformitate cu reglementarea FIFA, de afilierea jucătorilor cluburilor care fac parte din federația sa. Prin urmare, URBSFA este cea care, în prezenta cauză, nu a putut răspunde favorabil cererii BZ de a fi înregistrat și calificat în mod legal pentru a evolua în cadrul Sporting du Pays de Charleroi. În acest sens, instanța de trimitere consideră că răspunderea URBSFA ar putea fi angajată de asemenea în măsura în care dispozițiile RSTJ în litigiu încalcă dreptul Uniunii.
- 28 Instanța de trimitere apreciază, în acest stadiu, că nu este pertinentă sesizarea Curții cu alte întrebări preliminare propuse de BZ și care, în opinia sa, nu vor prezenta interes decât în cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea adresată.